

Oktober 2006

Tongeren

adopteert ...

Project Steenuil Tongeren

De steenuil

Tongeren

Oppervlakte: 87,81 km²

Onbebouwd: 80%

Inwoners: 31 562 (01/01/2022)

LIMBURGSE SOORTEN

COUNTDOWN
2010
Halt the loss of biodiversity

Project Steenuil Tongeren

Inge Nevelsteen arriveerde op de Tongerse milieuraad met...

Oktober 2006

**Suikerbonen op
het peterschap**

Steenuil

Athene
noctua

H: 23 cm

Kerkuil

Tyto alba

H: 35 cm

Ransuil

Asio otus

H: 36 cm

Velduil

Asio
flammeus

H: 38 cm

Bosuil

Strix aluco

H: 38 cm

Nederlands	Steenuil
Wetenschappelijk	Athene noctua
Tongers	Koetail
Frans	Chouette chevêche
Engels	Little owl
Duits	Steinkauz

Wetenschappelijke naam

- **Athene noctua** =
- nachtuil gewijd aan de godin Athene.

Onze “antieke” uil sluit mooi aan bij de oudste stad van België met Romeinse wortels

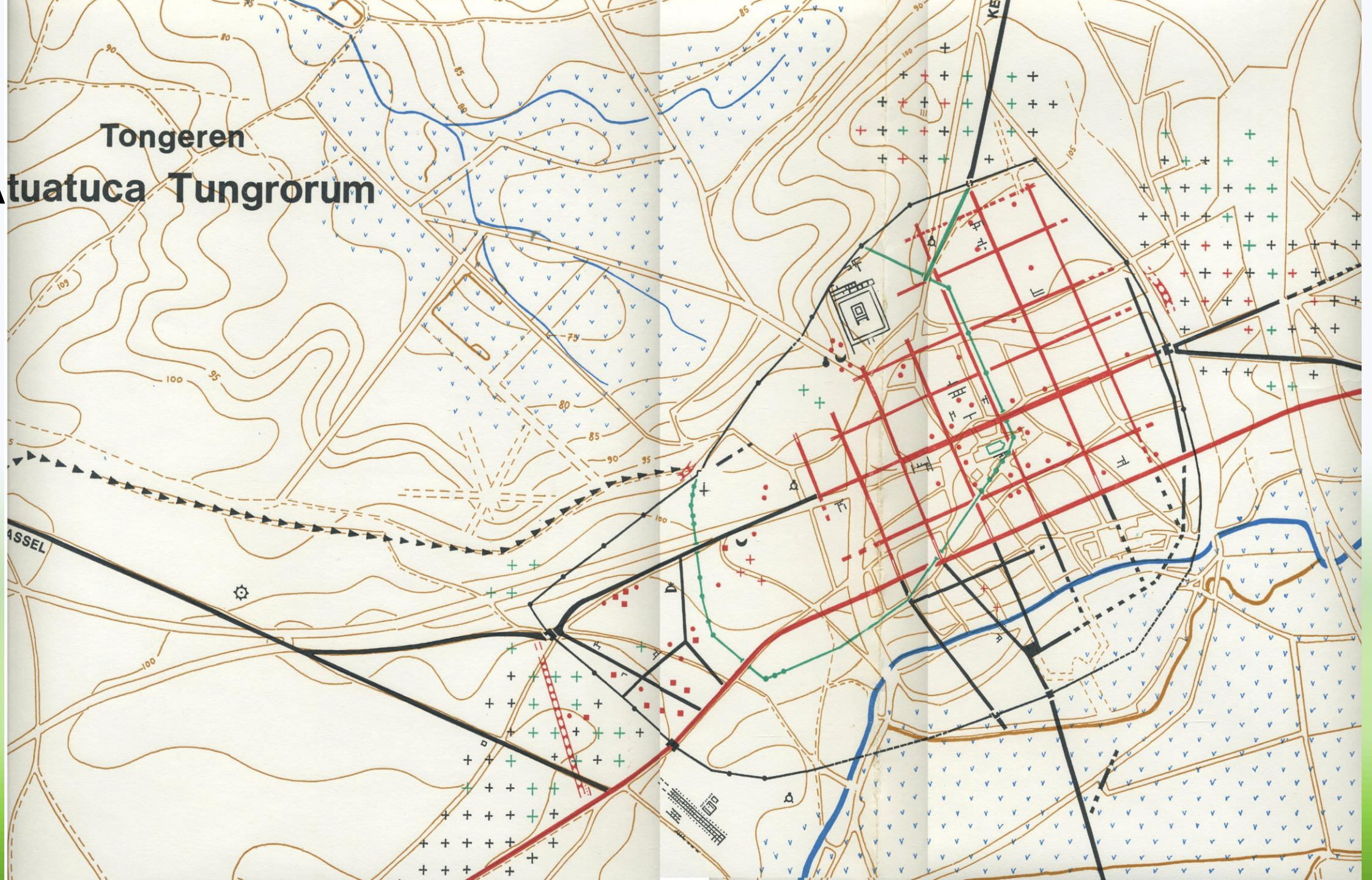

Tongeren

de eerste stad

Tongeren Atuatuca Tungrorum

Athene

- Athene was de Griekse godin van de **oorlog**, van de **kunst** en van de **ambachten**, later ook van de **wijsheid** in het algemeen.
- De Romeinen gaven haar de naam **Minerva**.

- In **2002** greep Griekenland terug naar het uiltjesmotief van de **zilveren tetradrachme uit 525 v. Chr.** voor het muntstuk van **één euro**.

2007

Steenuuil

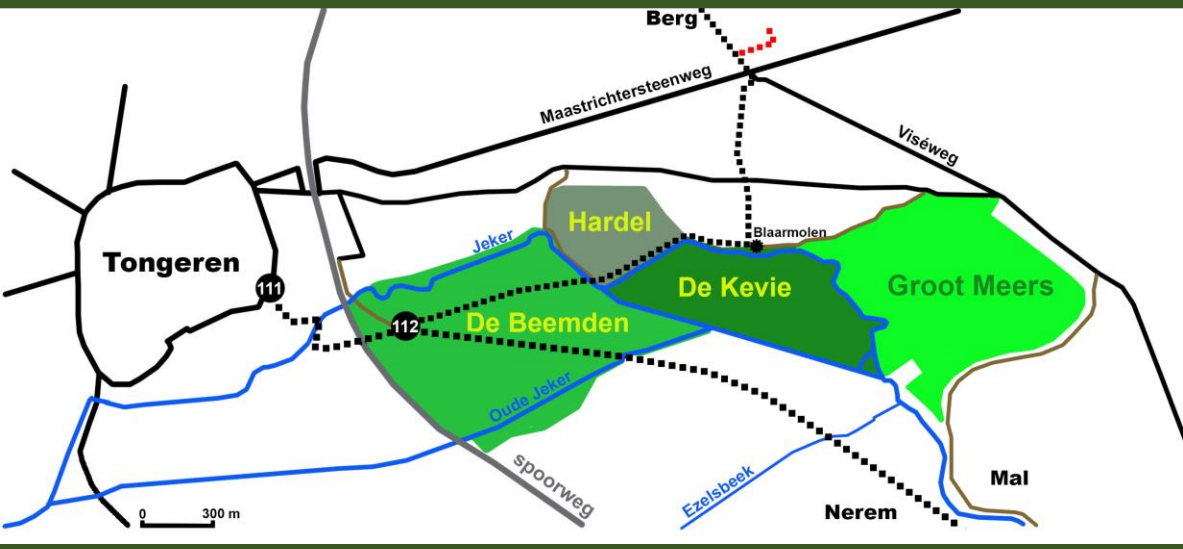
Chevêche d' Athéna (Photo Andre Eijkenaar)

30 augustus 2007

Project steenuilnestkasten

- De houtafdeling van VIIO-Tongeren krijgt de opdracht om 20 nestkasten te bouwen.
- De Tongerse milieuraad betaalt.

Het gekozen model

BUIS moet steenmarters weren

Roger Nijssen
conservator natuurgebied de Kevie

12 oktober 2007

Roger maakt een model op ware grootte.
Hiervan werden 20 exemplaren in **VlIO-Tongeren** gemaakt.

4 HB

15 februari 2008

In de houtafdeling van VIIO werden 20 steenuilnestkasten gemaakt

4 HB

15 februari 2008

Leeroy werkt de nestkast verder af.

4 HB

15 februari 2008

De ruwbouw is klaar

7 LC

Snijden van de dakplaat

Plooien

7 LC

Aftekenen met een mal

Tegen
steenmarters
wordt een
PVC-buis
voorzien van
16 cm
doormeter.

**NOT
WELCOME**

5 april 2008

Lipjes plooiën met
verfschroeiër

Project Steenuil Tongeren

5 april 2008

9 april 2008

Terug naar viio-nijverheid
voor de persconferentie

• **11 april 2008**

- Voorstelling van de steenuilenkasten in aanwezigheid van gedeputeerde Frank Smeets.

Project Steenuil Tongeren

Waar plaatsen?

- Best in een **oude boomgaard** tussen akker- en weidelandschap.
- **Niet te kort bij wegen of spoorwegen**
- **Niet te kort bij water**
- **Niet te kort bij broedplaats bosuil**

De nestkasten mogen **NIET** op plaatsen hangen waar:

- **de zon** er fel op schijnt. (40°C is voor de eieren dodelijk).
- **wind en regen** toegang hebben tot de vliegopening.
- **katten en marters** de kast in kunnen.
- de **wind** de kast doet schommelen.
- **Zuidoost** is de meest aangewezen windrichting.

De milieuraad duidde per dorp de meest belovende plekken aan.

vb. Henis

Voorkeur: 2-5-6

De milieudienst zocht de terreineigenaars op

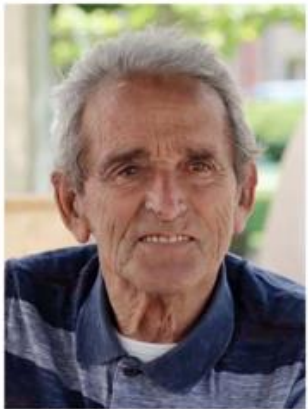

In 1 hing reeds een oudere bewoonde kast. Een nieuwe kast kwam er op nr. 6... met succes!

Plaatsen van de kasten

juli 2008

Wij nemen afscheid van

De heer

Julien GEUTEN

echtgenoot van wijlen
mevrouw Maria Huppen

*Gewezen Schepen Gemeente Heers
Gemeenteraadslid Gemeente Heers
Lid van VLDumont*

Geboren te Tongeren op 2 april 1940 en omringd door zijn familie, zachtjes van ons heengegaan in het UZ Leuven op 12 mei 2022.

Widooie

Project Steenuil Tongeren

*Nu je moet gaan
zullen we je missen...*

De heer

Robert CHRISTIAENS

Apotheker

° Tongeren, 29 oktober 1927
† Tongeren, 19 juni 2020

Plaatsen van de kisten

Berg

Steenuilwandelingen

Steenuil en kunst

mei 2008

De Tongerse Academie werkt een kunstproject uit voor jongeren rond de steenuil.
Véronique Noben ontwerpt.

Project Steenuil Tongeren

Tentoonstelling Academie

september 2008

Foto: Ingeborg Oudekerk

DAG VAN HET PARK

ZONDAG 21 SEPTEMBER 2008

van 13 tot 18 uur

KASTEELPARK WIDOOIE

Wij komen! U toch ook?

Organisatie: Milieudienst stad Tongeren
Info: 012-39.02.53

geleide natuurwandelingen - steenuilenfestijn - optreden Acacia Ensemble - kinderanimatie - kunstschilders - karikaturist - diverse infostands - drankje en hapje

TOEGANG GRATIS

Milieu & Natuur | tel. 107 56 - 533 | Stadsdiensten | Tongeren

Foto: Ingeborg Oudekerk

Tentoonstelling

21 september 2008

Lossen van uiltjes

21 september 2008

Foto: VDS-Robby.

Braakballenonderzoek

21 september 2008

Project Steenuil Tongeren

Milieuprijs 2009

gaat naar

viio-Tongeren

en François Dessers

Foto: VDS-Robby.

Steenuilpralines

Tentoonstelling 25 – 26 april 2009

- Tentoonstelling rond steenuil en leefomgeving in de Ursulakapel te Tongeren.

april 2009

De steenuil, in het latijn *Athene noctua*, werd in 2006 door de stad Tongeren geadopteerd in het kader van het project **Gemeenten adopteren Limburgse soorten**.

De steenuil is het kleinste uiltje dat hij ons voorkomt. Hij is te herkennen aan zijn afgeplatte kop zonder voorlopjes en gele irissen en is ongeveer zo groot als een duif. Onze stad wil zich hard inzetten voor deze bedreigde diersoort, alsook maatregelen treffen om het leefgebied van de steenuil te beschermen en te verbeteren en zo de aanwezigheid van deze prachtige vogel in de stad veilig te stellen voor de toekomst.

De Steenuil

Verspreiding van de steenuil

De steenuil is in Nederland en België algemeen aanwezig. Hij komt vooral voor in open landschappen met veel oude bomen en struiken. Hij is ook te vinden in parken en tuinen.

Levenscyclus

De steenuil heeft een levensduur van ongeveer 10 tot 15 jaar. Hij legt zijn eieren in kleine groepjes van 3 tot 10 eieren. De eieren worden beschermd door de ouders. Na ongeveer 2 weken komen de jongen uit de eieren. De jongen worden gevoed door hun ouders. Na ongeveer 4 weken zijn de jongen in staat om te vliegen. Ze blijven nog ongeveer 2 weken bij hun ouders voordat ze zelfstandig worden.

Voedsel

De steenuil eet voornamelijk insecten, met name vlinders en moten. Hij eet ook kleine rupsen en kevers.

Braakballen

De steenuil scheidt zijn onverteerd voedsel uit in kleine braakballen. Deze worden vaak gevonden op de grond of op planten.

Bedreigingen

De steenuil wordt bedreigd door verschillende factoren, waaronder verlies van leefgebied, verkeer en verbranding van oude bomen.

Acties

Om de steenuil te beschermen worden er verschillende acties ondernomen, zoals het aanplanten van oude bomen en het creëren van nestkasten.

Symbool van wijsheid

De steenuil wordt vaak gezien als een symbool van wijsheid en kennis. Dit komt door zijn afgeplatte kop en zijn grote ogen.

Biotoop

De steenuil heeft een voorkeur voor open landschappen met veel oude bomen en struiken. Hij is ook te vinden in parken en tuinen.

MILIEUPROBLEMEN HOUDEN NIET OP BIJ EEN LANDGREN

DE MILIEUCRISIS IS EEN GROTERE BEDREIGING DAN DE ATOOMBOM.

GRO HARLEM BRUNDTLAND PREMIER NOORWEGEN

EN WAT IS EEN ONKRUID?

EEN PLANT WAARVAN DE DEUGDEN OG NIET ONTDEKT ZIJN.

RALPH W. EMERSON AMERIKAANS DICHTER 1803-1882

44 Limburgse gemeenten adopteren een zeldzame plant of diersoort

Op school

- Na een voordracht aan 5 en 6 van basisschool Picpussen schoten de leerlingen zelf creatief aan het werk.

mei 2009

beleef de lente

2009

Kijk live mee in acht vogelnesten!

Torenvalk

Steenuil

Ijsvogel

Lepelaar

Grote stern

Slechtvalk

Ooievaar

Koolmees

Inventarisatie

juni 2009

- Jonge steenuiltjes worden geringd in de nieuwe steenuilenkast te Henis.

Tentoonstelling oktober 2010

Nachtdieren in Begijnhofkerk

Nachtdieren in Begijnhofkerk 10-2010

Nachtdieren in Begijnhofkerk 10-2010

Jan Konings, Peter Van Lindt en Ferdi Boelen plaatsen een nieuwe kast 2013-01-09

STEENUILENKASTEN

- 20 bewoond
- 18 onbewoond
- 9 verwijderd

2016-02

- Bewoonde kast
- Niet bewoonde kast
- Verwijderde kast

2016-03-26

NACHT van de STEENUIL

Zaterdag 26 maart om 19 uur

Waar?

Heurwinning, Heurstraat 47,
3700 Diets-Heur (Tongeren)

19:00

“De Steenuil” door Philippe Smets
van de Steenuilenwerkgroep Natuurpunt

20:00

“10 j. steenuilenproject Tongeren”
door Paul Denis - Leefmilieu Tongeren

20:15

Steenuilwandeling in Diets-Heur (3 km)

Deelname: gratis

Parkdag Betho 2016-09-18

Parkdag Betho 2016-09-18

2016 – Contactdag Steenuilenwerkgroep

Praktisch

- Broodjes aan de catering
- Water en koffie gratis beschikbaar
- Steenuiltjesbier
- Tombola

Inleiding

Handleiding broedbiologisch onderzoek STEENUIL

Gedragscode

Leeftijdsbepaling nestjongen

Gewicht en conditie nestjongen

Berekening legselstart

Registratie mislukte broedsels

Onderzoek niet-uitgekomen eieren

Determinatie prooiresten

Digitale Nestkaart en Griel

1

2

3

4

MVB-index

Scoretabel voor de mate van bepoeping

- 0 Geen vlooiendoep aanwezig (geen afbeelding).
- 1 In lichte mate onder de vlooiendoep, afzonderlijke doepjes goed herkenbaar.
- 2 Behoorlijk onder de vlooiendoep, doepjes zijn deels samengevlooid tot grotere vlekken.

- 3 Stevig onder de vlooiendoepjes, nagenoeg alle doepjes zijn samengevlooid tot grotere vlekken, de afzonderlijke vlekken zijn herkenbaar.
- 4 Zwaar onder de vlooiendoep, de afzonderlijke vlekken zijn ten minste voor een deel niet meer herkenbaar, ei maakt een donkere/zwarte indruk.

Philippe Smets

Lode Van De Velde

Dries Van Nieuwenhuysse

Paul Denis

Luc Vanden Wyngaert

Ronald van Harxen

Pascal Stroeken

André Vanmarsenille

BEESTIGE TENTOONSTELLING

Sint-Ursulakapel TONGEREN
5 november - 13 november 2016

Bever, hamster, steenuil, das ...

In onze stad komen heel wat planten- en diersoorten voor. Om dit onder de aandacht te brengen worden bij deze “Beestige tentoonstelling” de schijnwerpers gericht op 4 hoofdacteurs: bever, hamster, steenuil en das. Infostanden, biotoopvoorstellingen, opgezette exemplaren, kunstwerkjes,... zullen een mooi beeld geven van het Tongerse dierenleven. Dit alles is te bezichtigen van zaterdag 5 tot en met zondag 13 november 2016 in de Sint-Ursulakapel, waar iedereen welkom is. Tijdens de week van 9 tot 12 uur en van 13 tot 16 uur; in het weekend en op wapenstilstand van 10 tot 17 uur.

Deze tentoonstelling is een initiatief van de stad Tongeren i.s.m. Leefmilieu Tongeren, Pentagoon Academies, Natuurpunt Werkgroep de Kevie e.a. verenigingen/ instanties.

PROVINCIAAL
NATUUR-
CENTRUM

Beestige tentoonstelling 05-13-11-2016

Steenuil
Athene noctua

Eerste ei: 12 april

Nieuwe lichting steenuilkasten 2017-02

viio-Tongeren maakt 20 nieuwe hybride steenuilkasten

Nieuwe lichting steenuilkasten 2017-04

Nieuwe lichting steenuilkasten 2017-02

Nieuwe lichting steenuilkasten 2017-04

Nieuwe steenuilkasten klaar voor gebruik 2017-07-06

Inventarisatie 2023-01-07

	2023	2022	2021	2020
gecontroleerde kisten	48	41	35	32

De niet-geringde steenuilen worden geringd door:

Carine Richerzhagen

en Louis Bills

2023-02

5 team-beurten op 2 voormiddagen + controle van Lauw, Widoole, Piringen door Louis Bils
De teams bestonden telkens uit 3 tot 4 personen.

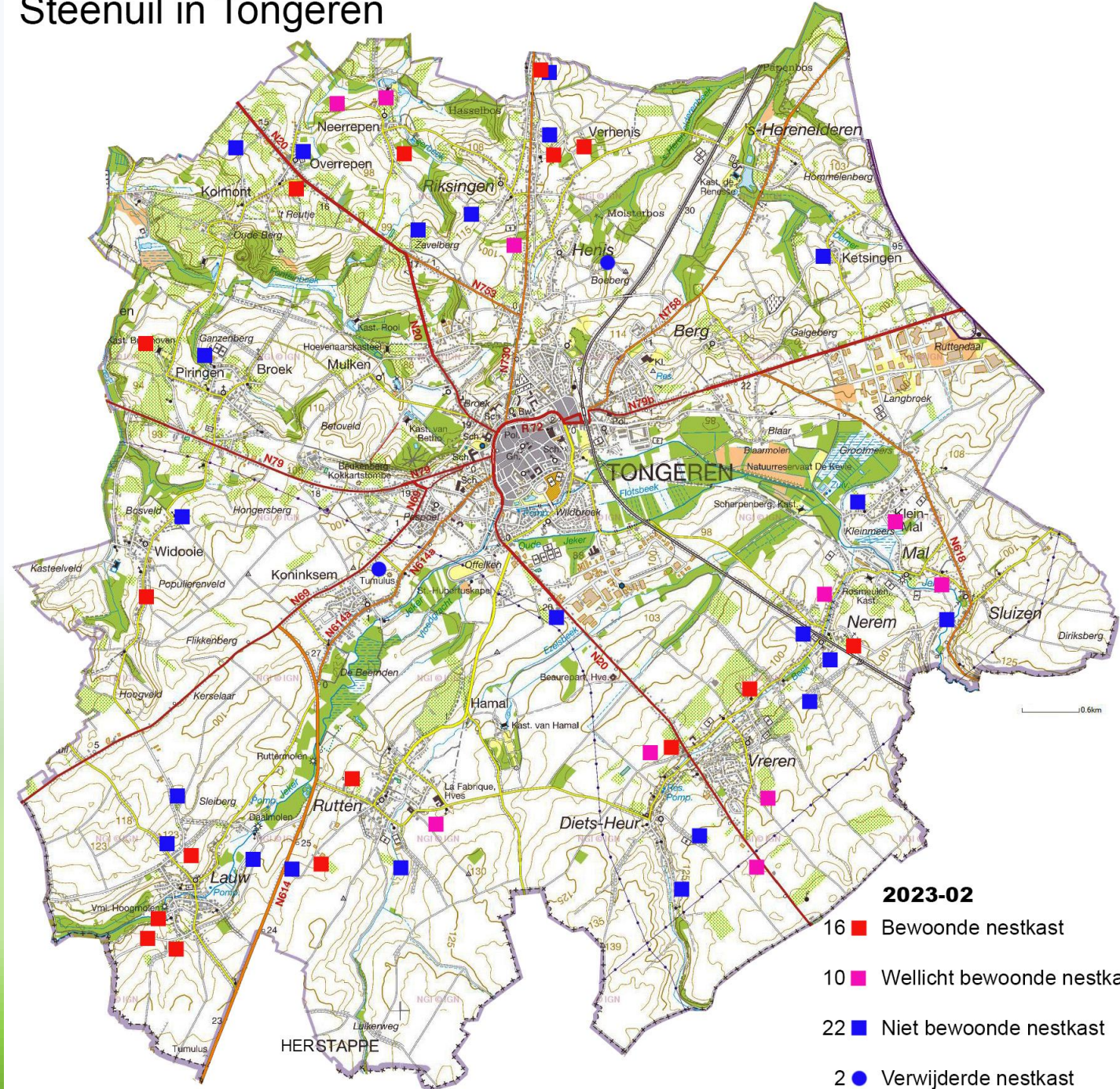
De controles werden uitgevoerd op 7 en 14 januari 2023

Er werden tijdens de controle 9 geringde steenuilen aangetroffen, 4 ongeringde steenuilen

Samen werden er 13 levende exemplaren aangetroffen.

- Zeker bewoonde nestkasten: 16
- Wellicht bewoonde nestkasten met sporen van steenuil: 10
- Onbewoonde kasten: 22

Steenuil in Tongeren

- We controleerden 48 nestkasten:
16 zeker bewoond en 10 wellicht bewoond → samen: 26
- **Besluit**
54% van de geplaatste kasten is bewoond tot wellicht bewoond.
- **Problemen**
 - 1] Meerdere hoogstamboomgaarden hebben last van verdwijnende fruitbomen.
 - 2] Een hoogstamboomgaard werd omgezet naar maïsakker
 - 3] Zijn buisnestkasten aantrekkelijker dan hybridekasten zonder buis, maar met sluissysteem?

Rutten RU-02 2015 IR-zomer

Vb. 1

Lambert 72

100 m

Bronnen

De uitdunning van de boomgaardengordel rondom onze dorpen gaat alsmaar verder.

Rutten RU-02 2017-02-04

Rutten RU-02 2017-02-04

Rutten RU-02 2017-02-04

Rutten RU-02 2017-02-04

Rutten RU-02 2017-02-04

Rutten RU-02 2021 IR-zomer

Rutten RU-02b 2023-01-07

Vb. 2

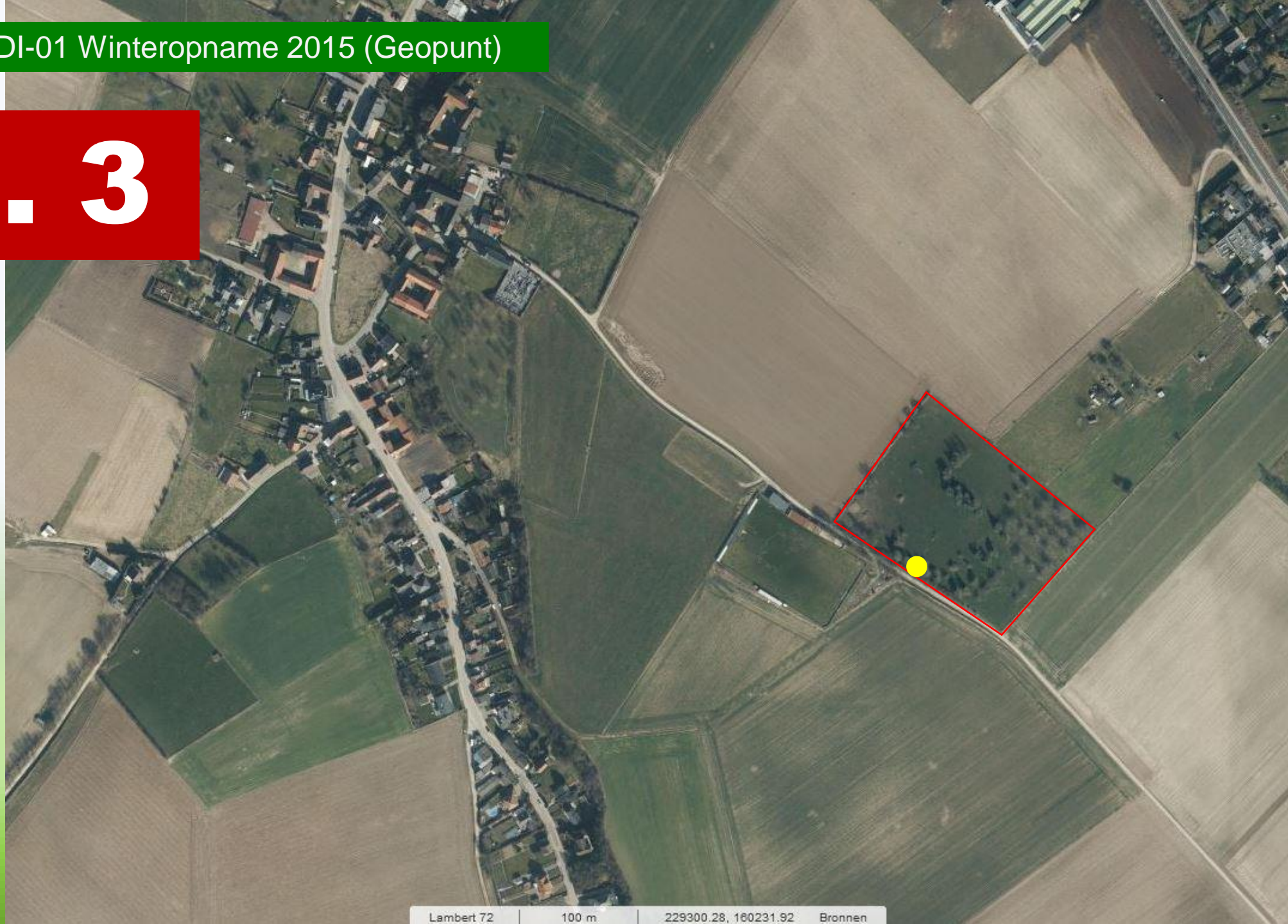

Vb. 3

Diets-Heur DI-01 Winteropname 2017 (Geopunt)

Diets-Heur 2017-02-04

Diets-Heur Winteropname 2021 (Geopunt)

Kies voor
heraanplant...
met subsidies!

subsidies voor aanplant en onderhoud van hoogstamboomgaarden

De stad Tongeren geeft sinds 1 juli 2011 subsidies voor de aanplant en het onderhoud van hoogstamboomgaarden op haar grondgebied (zie [subsidiereglement](#)). Hoogstamboomgaarden horen immers thuis in het landschapsbeeld van Tongeren en heel wat dieren waaronder onze adoptiesoort de Steenuil, en planten voelen er zich thuis. Bovendien leveren hoogstamboomgaarden lekker onbespoten fruit, een ware delicatessen.

Je komt voor deze subsidie in aanmerking als je eigenaar of grondgebruiker (mits toestemming van de eigenaar) bent van een perceel gelegen in landelijk gebied en je minimaal vijf bomen wenst aan te planten of te herstellen.

subsidiebedragen

- Aanplant en 5 jaar vormsnoei	- €35,-/boom	- eenmalig	- Max. €350,-
- Achterstallig onderhoud	- 70% van de totale kostprijs	- eenmalig	- Max. €30,-/boom of €250,- in totaal

Heraanplant wordt gesubsidieerd!

Belangrijk:

De hoogstamboomgaard moet **minstens 10 jaar** behouden blijven

Een nieuwe hoogstamfruitboom heeft de eerste **vijf jaar 'vormsnoei'** nodig. Hiervoor kan je een specialist inschakelen, maar je kunt ook zelf snoeien. Regelmatig worden er in de streek erkende snoeicursussen georganiseerd. Bij de aanvraag moet een onderhoudscontract of een bewijs van opleiding / ervaring voorgelegd worden

Het achterstallig onderhoud van een hoogstamboomgaard is gespecialiseerd werk, dat onder de juiste omstandigheden en met de juiste technieken moet worden uitgevoerd. Voor het eenmalig herstel van een bestaande hoogstamboomgaard moet bij de aanvraag een **onderhoudscontract of offerte** toegevoegd worden

Je vraagt de subsidie aan via het landschapsloket van het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren (tel. 011/313898) die samen met u de subsidieaanvraag opstelt. Minstens 30 dagen voor de aanplant of het onderhoud dient u uw dossier in bij het college van burgemeester en schepenen van de stad Tongeren.

Adres: Maastrichterstraat 10, 3700 Tongeren

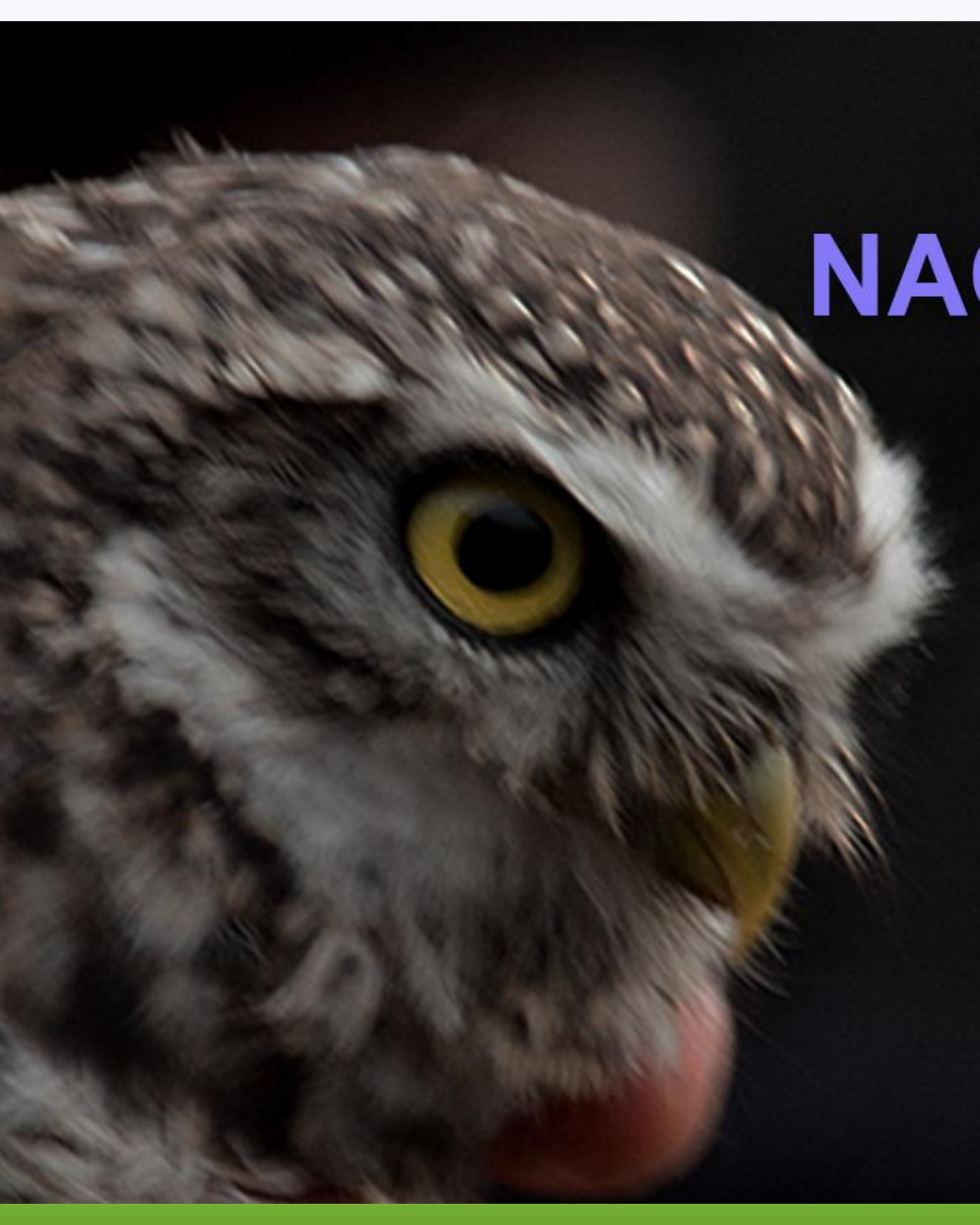

Nieuw project

Leefmilieu Tongeren vzw en Natuurpunt nemen in 2022 op vraag van Provincie Limburg een hoogstamboomgaard in beheer van 1,7 ha

NACHT van de STEENUIL

Zaterdag 25 maart om 19 uur

Waar?

Ludgeruskerk te Neerrepen - Tongeren
Parking voor de kerk - Neerrepenstraat 5

19:00

Steenuilwandeling (5 km)
met aandacht voor de leefomgeving
van de steenuil.

Gids: Leefmilieu Tongeren

Deelname: gratis

2023

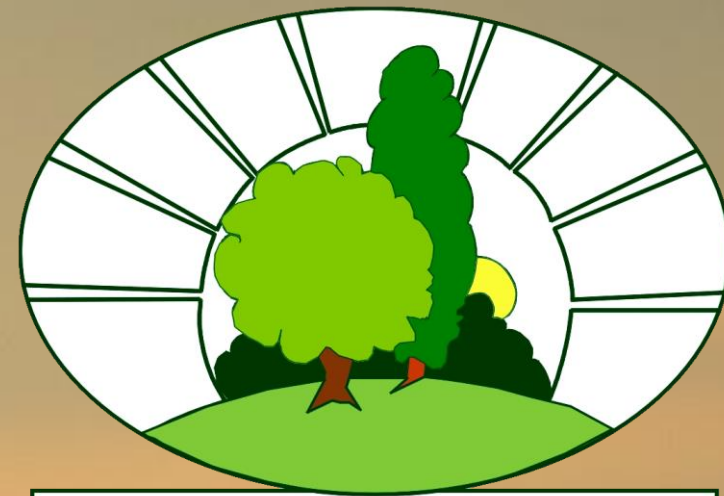
www.leefmilieutongeren.be / leefmilieutongeren@gmail.com

Einde

Lang leve de steenuil

Presentatie:

Samenstelling:

LEEFMILIEU TONGEREN

www.leefmilieutongeren.be

Paul Denis

